

MOBIL ANVÄNDNING AV SOCIALA MEDIER

ETISKA ASPEKTER

VEM JAG ÄR...

SHEILA ZIMIC

(Doktorand i informatik)

- Kategorisering av unga som "internetgenerationen":
 - 1) Kategorisering – både extern och intern process
 - 2) Representationer av teknik och ungdom
- Undervisning:
 - Ungdomars internetanvändande 7.5 hp
 - IT & Sociala Nätverk 7.5 hp

UPPLÄGG...

- VAD ÄR ETIK?
- CENTRALA BEGREPP:
TEKNIK , SOCIALA MEDIER
- ETIK OCH SOCIALA MEDIER
- YRKESETIK

MÅL...

- FÅ KÄNNEDOM OM VAD ETIK INNEBÄR OCH SÄTTA DET I RELATION TILL SOCIALA MEDIER
- VILKA FRÅGOR BÖR STÄLLAS FÖR ATT ETISKA ASPEKTER SKA BEAKTAS?
- SÄTTA IGÅNG TANKAR OM HUR DU SOM UTVECKLARE SKA BEAKTA ETISKA FRÅGOR.
- VÄCKA DISKUSSION...

ETIK

ETIK – FRÅN GREKISKANS *ETHOS*

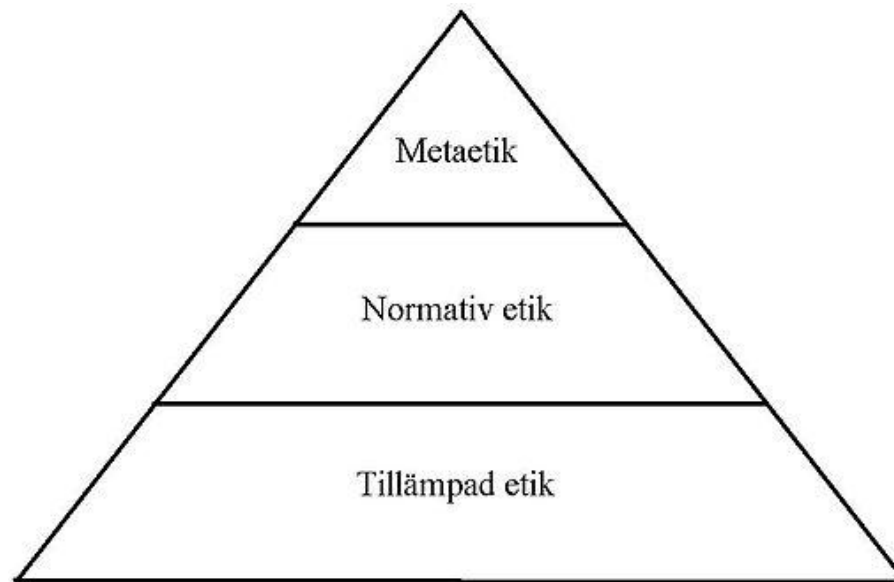
MORAL – MÄNNISKORS PRAKTISKA HANDLANDE

Etik är läran om moralen, eller etiken är teorin (en gren inom filosofin) och moralen praktiken.

(<http://www.bib.miun.se/soka/SokNE>)

- ANSVAR
- AGERANDE
- KONSEKVENSER AV AGERANDET

ETIK

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Etikpyramid.JPG>

YRKESETIK

YRKESETIK ÄR OMRÅDEN INOM TILLÄMPAD ETIK SOM BERÖR **ETISKA/MORALISKA FRÅGOR** FÖR **SÄRSKILDA GRUPPER** AV YRKESVERKSAMMA.

YRKESETIK INNEBÄR – VAD MAN SKA TÄNKA PÅ I SIN YRKESROLL, VAD ARBETET LEDER TILL.

- MEDICINSK ETIK
- FORSKNINGSETIK
- IT-ETIK

EXEMPEL PÅ YRKESETISKA KODER

“OAVSETT VILKET HUS JAG BESÖKER, GÖR JAG DET TILL FÖRMÅN FÖR DEN SJUKA. JAG SKA VARA FRI FRÅN FÖRUTFATTADE MENINGAR OM PATIENTEN. JAG SKA BEHANDLA ALLA LIKA, OCH INTE HA SEXUELLA RELATIONER MED PATIENTER, VARKEN MÅN ELLER KVINNOR OAVSETT OM DE ÄR FRIA ELLER SLAVAR.” (HIPPOKRATES LÄKARED)

*“ORSAKA INTE ONÖDIGT LIDANDE ELLER MER FÖRSTÖRELSE ÄN VAD SOM BEHÖVS FÖR ATT LÖSA DITT UPPDRAG. BEHANDLA SKADADE, SJUKA OCH SKEPPSBRUTNA PÅ SAMMA SÄTT OAVSETT OM DE TILLHÖR DINA EGNA STYRKOR, FIENDEN, ELLER ÄR CIVILA. RESPEKTERA OCH SKYDDA CIVILA! “
(SOLDATED)*

VARFÖR FINNS YRKESETIK?

Tänkbara motiv varför människor ofta efterlever en yrkesetik:

- Man vill skapa förtroende för den egna yrkesgruppen
- Man undviker att arbetsgivaren får kritik av allmänheten och kunder – som kan bojkotta företaget.
- Man underviker att personligen få kritik av vänner, i media, osv.
- Arbetet blir meningsfullt och motiverande om det gagnar och inte skadar mänskligheten – man tycker att det finns högre värden i livet än lön
- Det går inte att skapa det goda samhället enbart genom lagar och ekonomiska spelregler – ansvarstagande medborgare med integritet krävs också.
- Vissa motiveras av tron på en ideologi, t.ex. miljömedvetenhet, marxism, feminism, humanism, libertarianism, värdekonservatism, religioner, eller av andra värderingar man har fått, exempelvis under sin uppväxt eller utbildning.

HUR LÅNGT STRÄCKER SIG ANSVARET?

- INOM YRKESROLLEN?

- PÅ DET PERSONLIGA PLANET?

VAD ÄR TEKNIK?

TEKNIK OCH TEKNOLOGI(ER)

TEKNOLOGI – BREDARE BETYDELSE ÄN
TEKNIK

TEKNOLOGI INNEFATTAR KUNSKAPER OM VISS TEKNIK,
OM ANVÄNDNING, TILLVERKNING OSV.

VILKA EGENSKAPER TILLSKRIVER VI MÄNNISKOR
TEKNIKEN? VILKEN "ROLL" TEKNIKEN FÅR...

HUR MAN TEORETISKT KAN FÖRSTÅ TEKNIK...

Teknik är...	Autonom	Mänskligt kontrollerad
Neutral	Determinism	Instrumentalism
Värdeladdad	Substantivism	Kritisk teori

ANDREW FEENBERG (1999) QUESTIONING TECHNOLOGY

TEKNOLOGIER OCH SAMHÄLLE

- OSKILJBARA FRÅN SAMHÄLLET

TEKNOLOGIER SKAPAS

- Av (vissa) människor
- I sociala sammanhang
- För vissa syften

TEKNOLOGISK INNOVATION OCH SAMHÄLLSFÖRÄNDRING

År	Period	Teknologi
1790-1850	Jordbrukets omvandling	Ångmaskinen
1850-1890	Tidig industrialisering inom jordbrukssamhället	Järnvägen
1890-1930	Det moderna industrisamhällets genombrott	Elmotorn och förbränningsmotorn
1930-1975	Det moderna industrisamhällets utveckling med en växande tjänsteproduktion	Elektrifiering, bilismen och flygets expansion
1975 -	Tjänstesamhällets eller det postindustriella samhällets genombrottsperiod	Informations- och energiteknik

TEKNOLOGISK INNOVATION OCH SAMHÄLLSFÖRÄNDRING

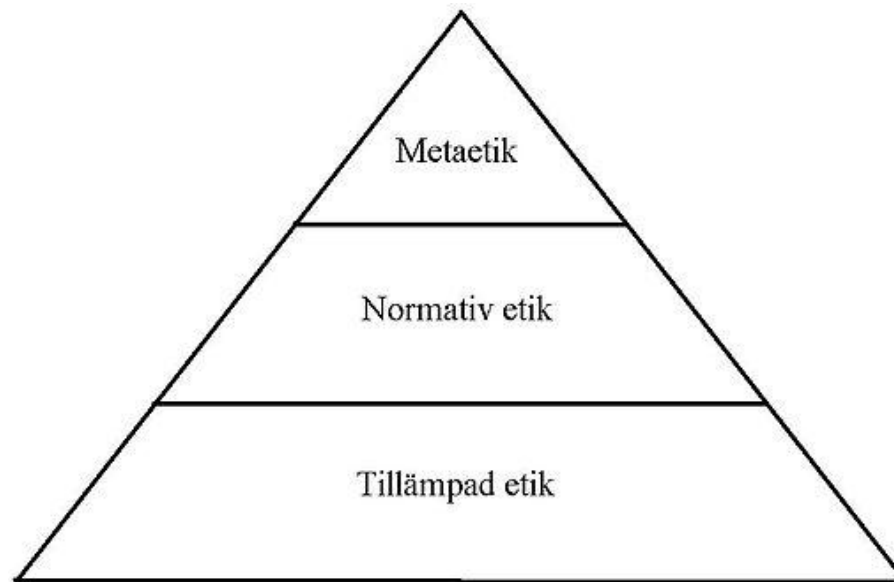
- TEKNOLOGISKA INNOVATIONER SES OFTA SOM DEN DRIVANDE KRAFTEN FÖR SAMHÄLLSFÖRÄNDRING. UTGÅNGSPUNKT – TEKNIK SKAPAR DET SAMHÄLLE VI LEVER I
- FÖRESTÄLLNINGAR KRING IT I VÅRT SAMHÄLLE IDAG?
- SOCIALA MEDIER?

Conversations in Social Media – Version 2.0 – 04.2010 by ethorty | <http://social-media-prisma.ethorty.de> | <http://www.twitter.com/ethorty> | Contact us for updates: prisma@ethorty.de

ETIK

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Etikpyramid.JPG>

SVERIGES INGENJÖRER - HEDERSKODEX

MIUN.SE
UPPTÄCK DINA MÖJLIGHETER

Sveriges Ingenjörer

- Ingenjören bör i sin yrkesutövning känna ett personligt ansvar för att tekniken används på ett sätt som gagnar människa, miljö och samhälle.
- Ingenjören bör sträva efter att förbättra tekniken och det tekniska kunnandet i riktning mot ett effektivare resursutnyttjande utan skadeverkningar.
- Ingenjören bör ställa sitt kunnande till förfogande i offentliga och enskilda sammanhang för att uppnå bästa beslutsunderlag och belysa teknikens möjligheter och risker.
- Ingenjören bör inte arbeta inom eller samverka med företag och organisationer av tvivelaktig karaktär eller med mål som strider mot personlig övertygelse.
- Ingenjören bör visa full lojalitet mot arbetsgivare och arbetskamrater. Svårigheter härvidlag bör tas upp till öppen diskussion, i första hand på arbetsplatsen.

•Ingenjören får inte använda otillbörliga metoder i tävlan om anställning, uppdrag eller beställning, ej heller försöka skada kollegors anseende genom obefogade beskyllningar.

•Ingenjören bör respektera anförtrodda upplysningars konfidentiella natur samt andras rätt till uppslag, uppfinningar, utredningar, planer och ritningar.

•Ingenjören får inte gynna obehöriga intressen och bör öppet redovisa ekonomiska och andra intressen som kan påverka tilltron till hans eller hennes opartiskhet och omdöme.

•Ingenjören bör enskilt och offentligt, i tal och skrift, sträva efter ett sakligt framställningssätt och undvika felaktiga, missvisande eller överdrivna påståenden.

•Ingenjören bör aktivt stödja kollegor, som råkar i svårigheter på grund av ett handlande i enlighet med dessa regler, samt enligt bästa övertygelse avstyra brott mot dem.

ETISKA REGLER FÖR DATAFOLK

1. Följ lagar

Ex: Betala företagets programlicenser. Sök tillstånd för register.

2. Kräv att ändamål, sammanhang och förväntade konsekvenser för utvecklingsarbetet är klarlagda.

3. Verka för att tid- och resursplaner ger möjlighet till god arbetsinsats

Undvik att människor utsätts för stress eller blir utbrända, genom att meddela förseningar och göra realistiska tidsplaner.

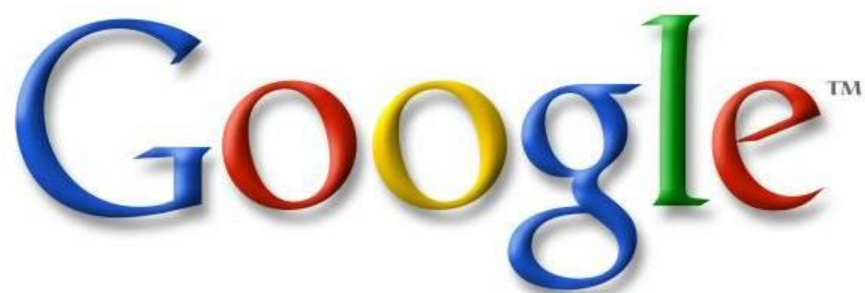
4. Utveckla system i nära samverkan med beställare/användare och ta tillvara deras intressen.

ETISKA REGLER FÖR DATAFOLK

5. Visa respekt för användarnas yrkeskunskaper och bidra till att dessa utvecklas.
6. Utveckla system som bidrar till god arbetsmiljö.
7. Avstå från arbete som syftar till kontroll som kan vara till skada för den enskilde.
8. Ta endast del av sådana datauppgifter som krävs för arbetets utförande.
9. Känn ansvar för att datatekniken inte missbrukas på ett sätt som skadar människa, miljö eller samhälle.

FÖRETAGS ETIKARBETE

2 EXEMPEL:

The Google logo is displayed in its characteristic multi-colored font (blue, red, yellow, blue, green, red) with a trademark symbol (TM) to the right.The Facebook logo is shown in white lowercase letters on a solid blue rectangular background.

”DON’T BE EVIL”

”Don’t be evil” - F.d. informellt motto för Google.
Sammanfattning av etikpolicyer från Googles webbsidor sept. 2012:)

”Du kan tjäna pengar utan att göra något ont.”

Google tjänar pengar främst på annonseringsprogrammen AdWord och AdSense, och säger sig ha följande grundprinciper för dem:

- Annonser på Google ska vara tydligt märkta som sponsrade länkar.
- Google använder inte popup-annonser, och föredrar små textannonser som är relevanta för sökningen framför stora grafiska och slumpmässiga annonser.
- Google visar endast välriktade och relevanta annonser i sökresultat.

KRITIK AV GOOGLE

- Google har en monopolitisk ställning på flera områden
- Google är ett multinationellt företag, med större ekonomi än många stater.
- Liksom många sådana företag gjort tidigare kan Google komma att missbruka sin makt när företaget får pressad ekonomi eller blir ombedda av myndigheter och regimer, eller därför att de inte behöver agera etiskt – deras position kan komma att vara ohotad ändå.

KRITIK AV GOOGLE

- EU:s dataskyddsmyndigheter har gått samman och kritiserat Google för att inte tillräckligt informera användarna om hur personuppgifter kan komma att användas och för att de inte uppger hur länge personuppgifter sparas.

(<http://www.sydsvenskan.se/digitalt--teknik/samlad-eu-kritik-mot-google/>)

- Människor har fotograferats så att man känner igen dem, utan att tillfrågas, på Google Street View.
- Google nekade först att lämna ut info till amerikanska myndigheter enligt US Patriot act 2001, men har sedan följt den.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Criticism_of_Google)

KRITIK AV GOOGLE

- EU och Japan kritiserar Googles nya **privacy policy** från jan 2012 för att Google samkör register utan att fråga användaren, genom att utnyttja användardata mellan 60 Googletjänster (YouTube, Gmail, och Bloggar, etc). Vad du ser på YouTube kan påverka dina sökresultat, och även reklam på helt andra sajter via AdWords, och därmed kan andra som ser din skärm dra slutsatser om dig.
- Gmail-användare lades in i Google Buzz utan att tillfrågas; personer kunde därmed se varandras kontaktlistor

http://en.wikipedia.org/wiki/Criticism_of_Google

KRITIK AV GOOGLE

- Google drog på sig kritik för att kontrollera app-marknaden genom Google Play.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Criticism_of_Google)

- Google har nyligen kritiserats för att ha möjliggjort att ta betalt i appar så som exempelvis spel-appar för barn där man köper saker i spelet för riktiga pengar.

KRITIK AV GOOGLE

- Google ger olika sökresultat i olika länder beroende på landets lag, oavsett om landet är totalitärt styrt eller ej.
- Google beskrivs som en "super-redaktion", mäktigare än de största tidningsredaktionerna. Man har exempelvis beslutat om i vilka länder 'Innocence of Muslims'-videon ska få visas på Youtube. Det har exempelvis förbjudits i Indonesien och Indien.
- Kritiker hävdar att PageRank manipulerats
- Kritik mot stor energiförbrukning

http://en.wikipedia.org/wiki/Criticism_of_Google

facebook

**”IT’S FREE AND
ALWAYS WILL BE”**

*”Facebook's mission is to give people
the power to share and make the world
more open and connected.”*

KRITIK AV FACEBOOK

- FACEBOOK HAR KRITISERATS FÖR EN MÄNGD OLIKA SAKER, BLAND ANNAT...

-**Integritetsaspekter** (Ex: FB äger rättigheterna till all information som läggs upp – **samarbete med regeringar**, intresseorganisationer etc., **övervakning**, information som du inte trodde skulle bli offentlig kan bli offentlig genom att Facebook behandlar allt du "gillar" som **offentlig information**, "skräddarsydd" **reklam**, "**ansiktsigenkänning**" m.m.)

- **Psykologiska effekter** (Ex: **Stress** – så som att man missar viktig information om man inte är aktiv, stress över att man sårar någon om man inte tackar ja till deras vänförfrågan m.m. Facebook har också fått kritik för att väcka **avund** och få användare att känna sig otillräckliga eftersom det enbart är "lyckade" exempel som syns i statusuppdateringar.)

- **Hatgrupper** (Ex: Mobbning – grupper så som "Alla vi som hatar ...")

KRITIK AV FACEBOOK

- **Anslutning till "olämpliga" webbsidor/grupper** (Ex: Pro-anorexia och pro-bulimia, företagsannonser/reklam hamnar på olämpliga sidor; "**Identitetsstöld**" – så som att skapa en profil i någon annans namn och låtsas vara den personen; **Troll/Trolling** – avsiktliga elaka eller "saboterande" kommentarer, exempelvis meddelanden som publiceras av andra för att medvetet förstöra för en person, ryktesspridning etc.)
- **Censur** (Ex: Foton på ammande mammor, potentiell politisk bias i uppgradering av grupper)
- **Teknik**(Ex: uppdaterade versioner av Facebook - tidslinjen, bristande kundsupport)

SAMMANFATTNINGSVIS...

- ETIK HANDLAR OM ANSVAR, AGERANDE OCH KONSEKVENSER AV VÅRT AGERANDE
- I DIN YRKESROLL – VILKA ETISKA ASPEKTER BÖR DU TA HÄNSYN TILL?

STÄLL FRÅGOR SOM:

- VILKA AKTÖRER ÄR INVOLVERADE?
- VILKET SYFTE HAR TJÄNSTEN/PRODUKTEN? VEMS INTRESSEN TILLGODOSES?
- FINNS DET OJÄMLIKA MAKTRELATIONER? VILKA?
- VILKA TÄNKBARA KONSEKVENSER FÖR ANVÄNDAREN, FÖR BESTÄLLAREN, FÖR SAMHÄLLET, FÖR MILJÖN?

VAR PASSAR ETIKDISKUSSIONER I TEKNISKA RAPPORTER?

Introuction

Motivera uppgiften, t.ex. utifrån samhällsbehov och mänskliga behov

Method

Reflektera över användarnas inflytande i utvecklingsprocessen

Vid experiment som berör människor, reflektera över forskningsetik

Result

Konstruktionskapitel: Teknisk kravspec. utifrån användarens behov.

Analysresultatkapitel: Användartester, användarenkäter

and **D**iscussion

Motivera föreslagen lösning och ge etisk konsekvensbeskrivning för lösningen

Se exempelvis MIUN:s mall för tekniska rapporter.

FRÅGOR?

SKRIV TILL...

sheila.zimc@miun.se